

รธน. มาตรา ๑๕๘ วรรคสี่ มาตรา ๑๗๐ วรรคสอง และมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ วรรคสี่ บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งรวมกันเกินแปดปีมิได้ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่ แต่มิให้นับรวมระยะเวลาในระหว่างที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปหลังพ้นจากตำแหน่ง โดยการพิจารณาการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต้องพิจารณาจากกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๕๘ ประกอบมาตรา ๑๕๙ ที่บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบุคคลที่พรรคการเมืองแจ้งรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก่อนการเลือกตั้ง โดยต้องเป็นบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด การที่ผู้ถูกร้องได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๑๙ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติพระมหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ ผู้ถูกร้องจึงไม่ใช่นายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่ เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกาศใช้บังคับวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ จึงต้องถือว่าคณะรัฐมนตรีซึ่งแม้จะเข้าสู่ตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญฉบับอื่นย่อมเป็นคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ ด้วย และต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ใหม่ที่ประกาศใช้ทุกประการทันที เว้นแต่บทเฉพาะกาลจะบัญญัติข้อยกเว้นมิให้นำเรื่องใดมาใช้บังคับ ดังนั้น การพิจารณาการนับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแปดปีตามมาตรา ๑๕๘ วรรคสี่ จึงต้องเริ่มนับวันที่นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

การที่ผู้ถูกร้องเป็นนายกรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ผู้ถูกร้อง จึงเป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๕๘ วรรคสี่ นับแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่รัฐธรรมนูญนี้ มีผลใช้บังคับ เมื่อนับถึงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๕ ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรียังไม่ครบกำหนดเวลา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ วรรคสี่ ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีผู้ถูกร้องจึงไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๕๘ วรรคสี่

ย่อโดย นายสุนาด คณศโกคิน
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ

นางสาวนฤมล แซ่โจ้ว
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๑

นายอรรถวุฒิ รัตนสุภา
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๑

นายอดิเทพ อุษยะพัฒน์
ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี

นายมนตรี กนกวารี
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ